

Asia: VN/7184/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyen taloudelliseen toimintaan myönnetyn tuen yleisistä edellytyksistä annettuun lakiin liittyvän säädöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esityksen tavoitteena on laajentaa yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmää valtion myöntämien yritystukien tiedoilla. Laissa veloitettaisiin valtion viranomaiset ja niiden puolesta tukia myöntävät yhteisöt ja säätiöt tallettamaan tiedot myöntämistään ja maksamistaan SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvista valtioneuista. Laissa säädettäisiin myös tukiviranomaisen oikeudesta luovuttaa yritystukitietoja toiselle tukiviranomaiselle salassapitosäännösten estämättä. Työ- ja elinkeinoministeriö veloitettaisiin luovuttamaan yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmään talletetun julkaisu- ja avoimuusveloitteen alaisen tuen myöntämistä koskevat tiedot Euroopan komissiolle siltä osin kuin se on tarpeen EU:n valtioneuuskäytäntöön sisältyvän julkaisu- ja avoimuusveloitteen täyttämiseksi.

Esitysluonnokseen sisältyy suhdetta perustuslakiin koskeva jakso. Siitä ilmenee, että asiakastietojärjestelmään talletettaisiin pääasiassa julkisia tietoja yrityksille myönnettyistä yritystuista. Yksittäistapauksissa tietoihin voi sisältyä henkilötietoja. Tukiviranomaisille luovutettaisiin myös salassa pidettäviä tietoja.

Suhdetta perustuslakiin koskevassa jaksossa tulisi käsitellä kysymystä siitä, miltä osin EU-oikeus välttämättä edellyttää salassa pidettävien tietojen käsittelyä. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. esim. PeVL 78/2018 vp, PeVL 1/2018 vp, PeVL 25/2005 vp). Hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (ks. esim. PeVL 1/2018 vp, s. 3, PeVL 26/2017 vp, s. 42). Jaksoa tulisi täydentää myös henkilötietojen käsittelyn oikeusperustan ja suhteellisuuden osalta.

Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt riittävänä johtopäätöksenomaisia toteamuksia siitä, että ehdotettu lainsäätely on täsmällistä ja tarkkarajaista sekä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttävää ja että ehdotetut muutokset ovat oikeasuhtaisia suhteessa niiden käyttötarkoitukseen eikä tavoitetta ole saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvien keinoin, mikäli säätämisperusteluissa ei ole täsmennetty niitä perusteita, joiden valossa uusia valtuuksia henkilötietojen käsittelyyn voitaisiin pitää perustuslain näkökulmasta hyväksyttävään syyhyn perustuvina ja oikeasuhtaisina (PeVL 49/2018 vp, PeVL 38/2016 vp, s. 3).

Koivisto Johanna
Oikeuskanslerinvirasto - Valtioneuvoston oikeuskansleri